1943 máj 25.

ORSZÁGOS LUTHER SZÖVETSÉG
EVANGÉLIKUS TEMPLOMOK SZERKESZTŐSÉGE
Budapest, IV., Bástya-utca 12
Telefon: 187—455

**Határidős!
Egyházi közérdekből
nagyon fontos!**

365.

Dunántúli egyházkerület Nyilv. sz. 2770. 31.
11 Kemenesaljai egyházmegye 16 Zalaistvánd egyházközség
u. p. Pápa vármegye

Az evangélikus templomok adataira vonatkozó kérdőív.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG.

1 **Mikor alakult az egyházközség?** 1784

Anya- társ-, missziói-, leány, vagy fiókegyházközség-e? anya

Az egyházközség lélekszáma? 894

Jelent-e meg az egyházközség történetéről könyv, füzet, ismertetés? Ha igen, kérjük címünkre megküldeni. (Kívánatra visszaküldjük.) nem.

A Ttemplom.

2. **Van-e temploma?** van.

Több temploma is van? van kettő.

Melyik temploma hol van? Zalaistvándon és Zalaszentgróton.

Eredeti evangélikus templom-e, vagy előbb más egyházé volt? eredeti

A templom mikor épült? (Mettől-meddig épült?) 1784

A templomépítés történetének főbbadatai és főbb mozzanatai

Ki volt a templom tervezője, építője? —

Újabb templom esetén ki volt ennek tervezője, építője? —

Korábban volt-e más temploma az egyházközségnek? nem

Mit tudnak róla?

Az üldözések idején hány templomot vettek el, a jelenlegi templom tehát hányadik temploma? 2.

Újonnan épült-e a templom, vagy a régi átépítése? új.

Mostani alakját mikor nyerte? 1899

A TEMPLOM KÜLSEJE.

3. Milyen a templom külső falazata? tömör

Támpillérei, oszlopzata, vannak-e rajtuk díszítések, feliratok, domborművek, ábrázolások, mit vagy kit ábrázolnak? nincs

Alkalmaztak-e itten keresztyén jelképeket (szimbólumokat), mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet? nem

4. Vannak-e a templomra vonatkozó rajzok, tervek (építészeti tervek), alaprajzok, képek, leírások, stb.? nincs

Megjelentek-e ezek írásban, vagy nyomtatásban és hol? Ha igen, kérjük címünkre megküldeni. (Kívánatra visszaküldjük.) —

Műemlék számba vehető-e a templom? nem

5. A torony.

A templomnak van-e tornya? van

Mikor épült a torony? (Mettől-meddik épült?) 1784

A torony egybe van-e építve a templommal? egybe

Külön áll-e? —

A torony stílusa elüt-e a templom stílusától? nem

A tornyon vannak-e díszítések, ábrázolások, keresztyén jelképek (szimbólumok?) nincs

Mit ábrázolnak? —

Ki volt a torony tervezője? ?

Ki volt az építője? ?

Műemléknek tekinthető-e? nem

6. A harangok.

A harangok száma: 2 + 1 = 3

Nevezetesen, értékesebb harangok: —

Mikor készültek? ?

Mi a nevezetesebb harangok jellegzetessége? (Ábrázolása, felirata, tudnivalók róluk:) —

7. Van-e harangjáték? nincs

Mit játszik? —

Mikor készült? — Tervezője: —

8. Ha nincs torony, harangláb van-e és hol? —

Milyen a harangláb? —

Van-e művészi jellege és mi? (Faragás, díszítése, keresztyén jelképek, (szimbólumok) stb. —

9. A kápolna.

Van-e külön kápolna? nincs

Mikor épült? —

Alkotója: —

Berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

.....

.....

10. Van-e külön keresztelő kápolna? nincs

Hol van? .....

Mikor épült? .....

Alkotója: .....

Berendezése, műértéke: (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

.....

11. Van-e sekrestye? van

Van-e a sekrestyének külön oltára, oltárképe, feszülete? nincs

Alkotóik: 2.

Koruk: .....

A sekrestye berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

semmi említésre méltó nincs.
Az oltárterítők és egyebek raktára!

.....

A TEMPLOM BELSEJE, BERENDEZÉSE, FELSZERELÉSE.

12. A templom belső tere.

Milyen a templom alaprajza? (téglalapos, négyzetes, köralakú, sokszögű stb., hosszhajós, többhajós, keresztthajós, egytermes-e, többtermes-e, van-e külön oltártere?) van

Hol van az oltár? (Az oltártérben, vagy a gyülekezeti térben áll-e?) oltártérben

Hol van a szószék? oltár előtt

Hol van a keresztelő medence? oltár mellett (mozgatható.)

Hogyan vannak elhelyezve? —

A templom főbb méretei? .....

Belső hossza 20 m.

Belső szélessége 8 "

Belső magassága 5 m. (csak a rendelkezésre álló tudott adatokat, vagy csak könnyen megmérhető esetben kérjük.)

A templom befogadó képessége? 400

A templom összes ülőhelyeinek száma? 250

Ebből a földszinten van 200

Ebből a karzaton van 50

Hogyan állnak a padok az oltárhoz, vagy a szószékhez viszonyítva? (A padok az oltár, ~~a~~ a szószék felé állnak-e, kézirajzzal is felvázolható.)

es

.....

.....

.....

Milyen a templom belső falazata, oszlopzata, van-e rajta díszítés, ábrázolás, dombormű, ige, felírás, vagy falfestés? .....

.....

Sima fehér boltíves.

.....

A dombormű, vagy festés ábrázoló vagy csupán díszítő jellegű? .....

Felhasználtak-e itt keresztyén jelképeket? (szimbólumokat.) .....

Mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet?

Alkotójuk:

Koruk:

Műemlék-számba vehetők-e?

Milyen a templom mennyezete?

Miből készült? (Sik, boltozatos, kazettás, fából, téglából, vasbetonból stb.)

Van-e a menyezeten díszítés, stukkozás, festés, ábrázolás, keresztyén jelképek? tégla, sima!

Hogyan vannak elhelyezve, befoglalva és mit ábrázolnak?

Műemlék-számba vehetők-e? nem

Van-e a templomban karzat, van.

Hány karzat van, hogyan vannak elhelyezve? egy, szemben az oltárral

Milyen a karzat díszítése, festése, domborművei s azok ábrázoló, vagy csupán díszítő jellegűek-e? Mit ábrázolnak? Hol foglalnak helyet? Felhasználtake- itt keresztyén jelképeket? nincs díszítés

Énekszámtáblák:

sima fehete deszka.

13. Templomablakok, üvegfestmények.

díszítésük, ábrázolásaik, alkotási idejük, szerzőjük, adományozóik, felirataik.

nem, díszes

14. Világítják-e a templomot, nem

ha igen, mivel? (Villany, gáz, petróleumégőkkel, gyertyákkal, stb.)

15. Templomi csillárok és karégők.

Mely korból valók, készítőjük, anyaguk, díszítésük, ábrázolásaik, jelképek, készítési idejük. öntött vas. szokványos.

16. Az oltár.

Fel van-e emelve lépcsőkkel? egy lépcső van.

Körül van-e rácsozva? igen

Milyen a rácsozása? fa, márvány utánzatra festve

A rácsozás díszítése (jelképei): —

Van-e körüljárója? (Körüljárják-e úrvacsora osztáskor.) van

Az oltár formája: önálló asztaloltár-e, vagy felépítményes oltár-e képpel, vagy pedig felépítményes, képpel és szószékkel egybeszerkesztett ~~oltár-e?~~

Mikor készült az oltár? 1934

Alkotója? Lőrincz Antal Szombathely.

Anyaga: (márvány, kő, tégla, fa, stb.)

Milyen az oltár felépítménye: (kerete, vagy oszlopzata) fa

Van-e az oltáron, talapzatán, oldalán, asztalán, felépítményén díszítés, ábrázolás, domború, keresztyén jelképek és mik azok?

oszlopos, orhoz fejes szerkezete.

17. Az oltárkép

Mit ábrázol? Golgota

Eredeti-e vagy másolat? eredeti

Olajfestmény-e, vagy olajnyomat? stb. olaj

Ki festette és mikor? Barrabas 872

Mesterjegye: (a festő kézjegye, esetleg évszáma) a festő kézjegye és évszám.

Műemléknek tekinthető-e az oltárkép? igen

Voltak-e, vagy vannak-e az oltárképen kívül más képek, vagy szobrok a templomban? nincs

Szerzőjük, mesterjegyük, melyik korból valók, anyaguk, kit vagy mit ábrázolnak?

Műemlék-számba vehetők-e? —

18. A szószék.

Mikor készült? 1934

Alkotója: Lőrincz A.

Anyaga: (kő, márvány, fa, stb.) fa

A szószék faragványa, díszítése, Van-e rajta ábrázolás, mit vagy kit ábrázol, keresztyén jelképek? nincs

Van-e a szószéknek sátora (baldachinja), milyen a díszítése, milyen ábrázolás van rajta, jelképek? galamb.

Műemlék-számba vehető-e a szószék? nem

19. Oltárterítők, szószékterítők, oltári párnák.

Vannak-e régi oltár- és szószékterítők, oltári párnák? nincs

Ezeknek leírása, anyaga:

Mivel van hímezve, szőve?

Van-e rajta ábrázolás, ige, felírás, vagy díszítés, milyen jelképekkel? (mit ábrázol, felirata)

Népi eredetű díszítések-e?

Milyen korból valók?

Ki volt a készítőjük, tervezőjük? (csak ha ismeretes)

A templomi terítőkészlet megfelel-e a liturgikus követelményeknek? (Oltárterítők és szószékterítők színei?) igen

Oltárterítőt és szószékterítőt mikor milyent használnak? liturgikus előírás szerint.

Van-e rajtuk ábrázolás vagy felírás és mi? keresztek.

Beborítja-e egészen az oltárt? igen

Az oltárlapra használnak-e külön terítőt, vagy nem? nem

Az oltári edények alá tesznek-e ú. n. korporálét, vagy nem? nem

Ezek leírása.

Vannak-e úrvacsorai edényterítők? van.

Ezek színe, anyaga, díszítése, ábrázolása, jelképei, felírásai, stb.

selyemszövet

20. Liturgikus egyházi, vagy régi papi ruhák. (Albák, kazulák, stb.)

Anyaguk, készítési idejük, készítőjük, díszítésük, ábrázolásuk, jelképeik?

21. Oltári és templomi szőnyegek.

Anyaguk, szövésük, díszítésük, ábrázolásaik, jelképeik, tervezőjük, adományozójuk (csak ha ismeretesek), a készítés ideje, a szőnyeg állapota, hol és mikor használják? egy oltári szőnyeg, pedig nincsen.

22. Oltári térdeplők.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik? bőr bevonatú

Készítési idejük: 1934

23. Az oltárt hogyan világítják?

(Égő gyertyákkal, villanygyertyákkal?) égő gyertyákkal

24. Az oltárt hogyan díszítik?

Vázákkal, virágokkal? igen. (cserép vázával.)

25. A keresztelő medence.

Mikor készült? 2.

Alkotója: 1 m. magas

Mérete:

Anyaga: (márvány, kő, műkő, fa, vas, stb.) fa

Formája: kerek fa foregvány.

Van-e rajta díszítés, ábrázolás, keresztyén jelképek, felírás, az ábrázolás mit ábrázol, mi a felirata? keresztek

Műemlék-számba vehető-e? nem.

26. A padok.

Vane- külön lelkészi pad, vannak-e külön presbiteri padok, oldalpadok (stallumok)? nincs és szabadjáró van

Külön pad a lelkészi család részére van-e? van.

Faragványosak-e, díszítésük, ábrázolásuk? egyszerűen

Vannak-e rajtuk keresztyén jelképek? mint, a többi.

Mely korból valók?

Műemlék-számba vehetők-e?

A gyülekezeti padok.

Mikor készültek? 1899

Van-e a padokon díszítő faragás, vagy díszítő festés, díszítő ábrázolás, vagy jelképek? nincs

Orgonáját Angster 1924-ben épített

AZ ORGONA.

27. Van-e a templomnak orgonája?

Hány játékos az orgona? egy

Az összes regiszterek felsorolása név szerint: ?

Mikor és ki építette az orgonát? Angster 1924

Műtörténeti értéket képvisel-e az orgona? nem

1850 előtt épült-e, vagy azután? után

Csuszkaládás-e az orgona? igen

Milyen a homlokzata (prospekt)? igen

Vannak-e rajta ábrázolások, jelképek, felírások és mi? nincs

Kérünk fényképet a nagy, vagy történelmileg értékes orgonákról.

URVACSORAI ÉS KERESZTELŐ EDÉNYEK.

28. Urvacsorai edények.

Ostyatartó szelencék (cibóriumok) egy

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) ~~ezüst~~ réz

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nagyon vigyázzunk, hogy az adományozási évszámot ne tévesszük össze a mű szereztetési idejével.)

Műértékek-e? nem

Ostyaosztó tányérok (paténák) egy

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) arany

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozás ideje a készítés idejével.)

Műértékek-e? nem.

Urvacsorai kelyhek:

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) ezüst, (aranyozva (belül)

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk.) feliráso nincz. szokványos.

Műértékek-e? nem

Beteg úrvacsoraosztó kelyhek.

Leírása, mint a kelyheknél. egész kicsi szokványos.

Urvacsorai borkancsók.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) fém.

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.)

Forájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (dúrva kivitelű jelképek stb. nélkül.

Műértékek-e? nem

29. Keresztelő kannák, keresztelő tálak.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) ezüst.

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozási év a készítés idejével.)

Műértékek-e? nem.

OLTÁRI FELSZERELÉSEK.

30. Feszületek, keresztek nincs.

Anyaguk:

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük:

Formájuk, díszítésük, esetleges ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, adományozóik.

Műértékek-e?

31. Oltári gyertyatartók.

Anyaguk: ezüst (6 drb.)

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk.

Díszítésük, ábrázolásuk, jelképek, feliratok.

nincs.

Műértékek-e? nem.

32. Műérték jellegű oltári virágvázák. nincs

Anyaguk:

Mester- és hitelesítőjegyük, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, esetleg adományozójuk.

33. Csengettyük, csengettyüs gyüjtőperselyek.

Anyaguk, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük.

kettő. bordó bársony, szokott forma

34. Perselyek, gyüjtőládák.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, feliratok, készítési idejük. nincs.

RÉGI BIBLIÁK, IMÁDSÁGOS ÉS ÉNEKESKÖNYVEK.

35. Régi oltári bibliák.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük? nincs.

36. Régi oltári agendák és imádságos könyvek.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, készítési idejük, szerzőjük?

nincs.

37. Régi templomi énekeskönyvek.

Szerzőjük, kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmtszt, hagjgyzésük stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük?

nincs.

38. Régi templomi dallamos (korál) könyvek.

Leírása mint az énekeskönyveknél. nincs

A TEMPLOM KÜLSŐ TERE, KÖRNYÉKE.

39. Parkozott-e a templom környéke? igen

Fákkal, díszbokrokkal, virágágyakkal díszített-e

40. Van-e a templomnak kriptája? nincs

Nevezetesebb halottak. Műértékű síremlékek, sarkophagok, azokon lévő ábzásolások, faragványok, díszítések, keresztyén jelképek.

41. Van-e a templom körül temető? nincs.

vagy sírhelyek, ezek között értékesebb műemlékek, nevezetesebb halottak, síremlékek, műértékű ábrázolások, díszítések, keresztyén jelképek

TEMETŐK.

42. Van-e az egyháznak temetője? van.

Vannak-e abban nevezetesebb műemlék jellegű síremlékek, nevezetesebb ábrázolások, szobrok, domborművek és kit, vagy mit ábrázolnak, feliratok, milyen korból valók, alkotóik. nincs

A TEMPLOMMAL VONATKOZÁSBAN ÁLLÓ SZEMÉLYEK.

43. Kik azok, akik a templom építésénél, berendezésénél, felszerelésénél kimagaslóbb érdemeket szereztek?

44. Nevezetesebb régi lelkészek, püspökök, nincs nevezetes.

akik az egyházközségben működtek.

45. Nevezetesebb világi egyházi férfiak,

felügyelők, másodfelügyelők, gondnokok, alapítványtevők, stb.

nincs.

46. Jelenlegi lelkész, lelkészek neve. Kutas Elek

A jelenlegi egyházfelügyelők, gondnokok neve. Dr. Mesterházy Ferenc. Bolla Antal.

FÉNYKÉPEK.

47. Fényképfelvételeket kérünk

a templom külsejéről, belsejéről, oltáráról, műemlékjellegű műkincseiről. Úrvacsorai és keresztelő edényeiről stb.

A fényképeket a fény- és árnyék játékában kérjük felvenni. A megvilágítás a tárgyakat is a fény és árnyék kiemelő hatásában érje.

KUTATNIVALÓK.

48. **Kérjük a Lelkész Urakat, hogy a templom és a paróchia padlásait, sekrestyéjét, lelkészi hivatalait, irattárát, szekrényeit, lomtárát, félszereket, kamarákat kutassák át,** hogy nincsenek-e használaton kívül helyezett régi templomi felszerelések, feszületek, keresztek, képek, szobrok, edények, bibliák, énekeskönyvek, perselyek, gyüjtőládák stb. Restaurálhatók-e ezek? Kivétel nélkül minden kimustrált, vagy kiselejtezett tárgyról kérünk rövid leírást, feltehető ugyanis, hogy ezek között felbecsülhetetlen műértékeket menthetünk meg egyházunk és a kultúra számára. (Esetleg költségünkön leutaznánk megtekintésük végett a szükséges restauráció céljából.) ...... !

nincs!

A TEMPLOM ÉS A GYÜLEKEZET.

49. **Milyen ünnepeken van istentisztelet?** ...... minden ünnepen.

50. **Milyen liturgia szerint folyik az istentisztelet?** ...... új.

51. **Van-e a gyülekezetnek régi liturgiája?** ...... nincs

Használatban van-e? ...... —

52. **Melyek a gyülekezet által legkedveltebb énekek általában?** ......

(Adventben, karácsonykor, ó-év és újévkor, vízkeresztkor, böjtben, nagycsütörtökön, nagypénteken, husvétkor, pünkösdkor, szentháromságkor és a szentháromsági vasárnapokon, a reformáció ünnepekor, bűnbánati napon, halottak napján, az egyházi esztendő végén, kereszteléskor, úrvacsora vételkor, esketéskor, temetéskor stb.)

„Ne engedj el kicsiny sereg!"

Ez tényleg igen kedvelt!!

53. **Melyek a legkedveltebb dallamok,**

milyen énekek dallamára énekelnek legtöbbször? ......

minden dallamot is mernek

ó szívesen énekli is!

54. **Milyen énekeskönyvet használt a gyülekezet**

az idők folyamán (ha lehet, a XVII. századtól kezdve)? ...... ?

55. **Melyik énekeskönyvet használják?** ...... Dunántúli.

56. **A ma használt énekeskönyvben foglalt énekeken kívül énekel-e mást is a gyülekezet?**

Ha igen, kérjük a leírt éneket a szerző nevével, dallamjelzéssel és a szereztetési év megjelölésével megküldeni. nem! (az ifjúság Hallelujáját)

Egyházi énekkar: „alkalmi" van.

Egyházi zene: nincs.

57. A gyülekezetben milyen helyi szokások kapcsolódnak a templomhoz?
mindenki szívesen harangoz és perselyez!!

58. A gyülekezet templomi ájtatosságára jellemző adatok.
(Templomjárással kapcsolatos szokások, történetek, különös tekintettel a népszokásokra és figyelemmel a gyülekezet nemzetiségére és népviseletére.)
nincs

59. Voltak-e, vagy vannak-e valamiféle népszokások
egyházi ünnepkor, vagy egyéb ünnepi alkalmakkor.
nincs.

60. Kérünk a jellegzetesebb gyülekezeti életről, vagy gyülekezeti szokásokról és szórványéletről fényképeket és leírásokat, rövid ismertetéseket.

A lelkész urakat arra kérjük, hogy amennyiben valamely kérdés után a feleletre szánt hely kevés, úgy szíveskedjenek a pontszámra és a kérdésre való hivatkozással egy külön mellékleten válaszolni az egyházközség nevének a feltüntetésével.

Zalaistvánd 1943 máj. hó 20 n.

A ZALAISTVÁNDI EV. LELKÉSZI HIVATAL PECSÉTJE 1880

Lantos Elek
lelkész.

Felelős kiadó: Vass János — Bethlen Rt. Műsz. igazgató: Lombár László.

Z a l a i s t v á n d /Zala-m./

Anyaegyházközség,894 lélekszámmal. Temploma 1784-ben épült és 1899-ben nyerte mai alakját. Tornyában 3 harang van, alaprajza: téglalapos,külön oltártérrel.Belső hossza 20 m,szélessége 8 m, magassága 5 m, befogadóképessége 400 személy,250 ülőhellyel,ebből 50 a karzaton van. A felépitményes,képpel és szószékkel egybeszerkesztett,márványozott fa-oltár Lorencz Antal alkotása. Az 1872-ben készült oltárkép Barrabás müve, a Golgotát ábrázolja. Orgonáját 1924-ben épitette Angster. Réz ciboriuma, arany paténája,ezüst kelyhe,keresztelőkészlete és gyertyatartói vannak. A templom környéke parkozott. A jelenlegi lelkész : Kutas Elek, egyházközségi felügyelő: Dr.Mesterházy Ferenc, gondnok: Bolla Antal.